

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๓ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายรวม ยิ้มย่อง

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๐/๓ หมู่ที่ ๗ ตำบลป่ากุมเกาะ อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

โทรศัพท์ ๐๙๖-๐๙๖๘๑๓๘ Facebook -.. Line ๐๙๖-๐๙๖๘๑๓๘

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๗

ปัจจุบันอายุ ๖๑ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษา กรมส่งเสริมการเรียนรู้ หรือ สกร.

คณะ/สาขาวิชา

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☒ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ จำหน่ายฟางแห้งอัดก้อน

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๔๐๐,๐๐๐-๕๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว
๒. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย ฐานเรียนรู้ที่ 1. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์

ฐานเรียนรู้ที่ 2. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

ฐานเรียนรู้ที่ 3. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

ฐานเรียนรู้ที่ 4. การลดการเผาพื้นที่เกษตร

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิต/การจัดทำมาตรฐานการผลิต

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า อาชีพเสริมเพิ่มรายได้

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การลดต้นทุนการผลิตข้าว คือ การลดต้นทุนการผลิตข้าวเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับเกษตรกรในการเพิ่มผลกำไรและแข่งขันได้ในตลาด โดยเฉพาะในช่วงที่ราคาข้าวตกต่ำ เนื่องจากปัจจัยต่างๆ โดยเริ่มจาก

- การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีความงอกไม่ต่ำกว่า ๘๐% จะช่วยลดปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์และลดค่าใช้จ่ายได้

- การเตรียมดิน ไม่เผาฟางข้าว เพราะจะทำลายสภาพดิน ควรพลิกหน้าดินเพื่อกลบฟางข้าวและปรับหน้าดินให้เรียบสม่ำเสมอ การเตรียมดินที่ดีจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการป้องกันและกำจัดวัชพืช

- การใช้ปุ๋ยและสารเคมี ใช้ปุ๋ยและสารเคมีอย่างถูกวิธี ถูกสูตร และถูกเวลา เพื่อลดการสูญเสียและประหยัดค่าใช้จ่าย

- การป้องกันและกำจัดศัตรูข้าว หมั่นตรวจแปลงนาและใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเฉพาะเมื่อจำเป็นและใช้ในปริมาณที่เหมาะสม

ซึ่งจะมีแปลงเรียนรู้ให้กับผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานได้ นอกจากลดต้นทุนการผลิตแล้ว ยังสามารถสร้างรายได้เสริมจากการไม่เผาฟาง เพราะนำไปจำหน่ายให้กับผู้ที่สนใจ สามารถสร้างรายได้อีกช่องทางหนึ่ง รวมถึงสามารถสร้างรายได้จากการนำฟางไปเลี้ยงโค จึงทำให้เกษตรกรมาแหล่งของรายได้เพิ่มมากขึ้น นอกจากการผลิตข้าวเพียงอย่างเดียว

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจเริ่มจากที่ นายรวม ยิ้มย่อง และภรรยา เริ่มทำการเกษตรตั้งแต่ ๒๕๖๔ โดยมีที่ดินจำนวน ๓๐ ไร่ โดยเริ่มจากการปลูกข้าว เพราะเป็นอาชีพดั้งเดิมของพ่อแม่ และโตมากับการปลูกข้าว โดยสมัยอดีตยังไม่มีระบบชลประทานพื้นที่เป็นเขตอาศัยน้ำฝน บางปีฝนแล้งก็ประสบปัญหาผลผลิตเสียหาย ซึ่งจะสามารถปลูกได้ปีละครั้ง และประสบปัญหา “ข้าววัชพืช” ซึ่งเป็นวัชพืชชนิดหนึ่ง มีลักษณะเหมือนต้นข้าวจนแยกไม่ออกในระยะกล้า เนื่องจากลักษณะรวงจะงอกและเมื่อเมล็ดแก่จะร่วงและกระจายไปรอบๆ ทำให้ผลผลิตข้าวได้ไม่คุ้มค่ากับการกับการลงทุน จึงมีแนวคิดที่จะผลิตข้าวให้มีคุณภาพดี จึงเริ่มศึกษาหาความรู้เทคโนโลยีการผลิตข้าวและมีการชักชวนคนในชุมชนมารวมกลุ่มเพื่ออยากให้หน่วยงานราชการเข้ามาถ่ายทอดความรู้ โดยเริ่มต้นจากรวบรวมสมาชิกได้จำนวน ๒๖ คน แล้วตั้งเป็นกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยมีหน่วยงานราชการเข้ามาส่งเสริมให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตข้าว ตั้งแต่การเตรียมดิน การเลือกเมล็ดพันธุ์ การจัดการแปลง เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว และค่อย ๆ สังสมความรู้มาเรื่อย ๆ จนมีทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจในชุมชนมากขึ้น และเริ่มขยายไปยังตำบลข้างเคียง หลังจากนั้นก็เริ่มมีการลดเผาในพื้นที่ โดยเปลี่ยนมาเป็นการอัดฟางก่อน แล้วเก็บไว้จำหน่ายให้กับคนในชุมชน หรือผู้ที่สนใจ และเริ่มมีการเลี้ยง ปศุสัตว์ ได้แก่ โค โดยช่วงฤดูแล้งก็นำฟางอัดก้อนมาเลี้ยงโค เป็นรายได้อีกช่องทางหนึ่ง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาหรือความท้าทายที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ คือ ปลูกข้าว และประสบปัญหา “ข้าววัชพืช” ทำให้ได้ผลผลิตที่ไม่ดี ไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ซึ่งพื้นที่เป็นเขตอาศัยน้ำฝน บางปีฝนแล้งก็ประสบปัญหาผลผลิตเสียหาย ซึ่งจะสามารถปลูกได้ปีละครั้ง

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอสุวรรณภูมิ การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตร การลดต้นทุนการผลิตข้าว มาปรับใช้ในพื้นที่ โดยการนำหลักการของการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีมาใช้ ซึ่งทำต้นผลผลิตมีคุณภาพ สภาพดินไม่เสื่อมโทรม และระบบให้น้ำโดยใช้โซล่าเซลล์พลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อลดต้นทุนการผลิต และแก้ปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำทำการเกษตร

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

๑. การใช้เมล็ดข้าวพันธุ์ตามคำแนะนำคือ ๒๐-๒๕ กก./ไร่

๒. มีการตรวจวิเคราะห์ดินเพื่อให้ทราบปริมาณของธาตุอาหารที่อยู่ในดิน ว่าควรที่จะเพิ่มหรือลดธาตุอาหาร

๓. สำรวจตรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเฝ้าระวังการทำลายจาก โรคแมลงศัตรูพืช หรือสามารถป้องกันกำจัดได้ทันก่อนที่จะเกิดความเสียหายเกินระดับเศรษฐกิจ

๔. การใช้สารเคมีอย่างคุ้มค่า ตรงสูตร ตรงเวลา ตรงกับชนิดของโรคและแมลง และเป็นการลดรายจ่าย และป้องกันการต้านทานของโรคแมลงศัตรูพืช

๕. การเก็บเกี่ยวในระยะที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอสุวรรณภูมิ การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อให้ดินไม่เสื่อมโทรม และยังมีการปลูกพืชบำรุงดิน เช่น ปอเทือง ในช่วงของการพักดิน รวมถึงมีการสำรวจโรคและแมลงในแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อไม่ให้สารเคมีไปทำลายแมลงศัตรูธรรมชาติ (แมลงห้ำ แมลงเบียน) ซึ่งจะช่วยควบคุมประชากรของแมลงศัตรูพืช วิธีการจัดการศัตรูพืชและโรคพืชที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรและสิ่งแวดล้อม

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๕ ไร่

๑.๒) ผักบุ้งเมล็ด พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๕ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลานิล จำนวน ๕๐๐ ตัว

๒.๒) ปลาตะกุง จำนวน ๕๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ไก่พื้นเมือง จำนวน ๑๐๐ ตัว

๓.๒) วัว จำนวน ๓๖ ตัว

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า ข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) เมล็ดพันธุ์	เป็นเงิน	๔๓๐	บาท/ไร่
๑.๒) ค่าเตรียมดิน	เป็นเงิน	๗๐๐	บาท/ไร่
๑.๓) ค่าปลูก	เป็นเงิน	๓๐๐	บาท/ไร่
๑.๔) ค่าปุ๋ย	เป็นเงิน	๙๐๐	บาท/ไร่
๑.๕) สารเคมีกำจัดโรคแมลง	เป็นเงิน	๓๐๐	บาท/ไร่
๑.๖) ค่าแรงงาน- น้ำมันตัดหญ้า	เป็นเงิน	๑,๐๐๐	บาท/ไร่
๑.๗) ค่าเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน	๕๐๐	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต		<u>๔,๑๓๐</u>	<u>บาท/ไร่</u>
รายได้		<u>๗,๒๐๐</u>	<u>บาท/ไร่</u>

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

เฉลี่ยรายได้เดือนละ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว ผักบุ้งเมล็ด โค ไก่พื้นเมือง ปลา

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๓๕๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ปัจจุบัน นายรวม ยิ้มย่อง ดำรงตำแหน่ง ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ซึ่งมีเกษตรกรทั้งในและนอกพื้นที่มาศึกษาดูงานอยู่เป็นประจำ นอกจากนั้นยังถูกยกย่องว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการทำผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวแบบลดต้นทุนการผลิต ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เป็นต้นแบบและแรงบันดาลใจเกษตรกรในพื้นที่ที่ทำเกษตรแบบดั้งเดิมให้ปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรสมัยใหม่

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

นวัตกรรมที่ใช้การลดต้นทุน โดยการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้มีคุณภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงบำรุงดิน ใช้สารเคมีเท่าที่จำเป็น จึงถือว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตั้งแต่ในแปลงตนเอง รวมถึงทำให้ชุมชนมีสิ่งแวดล้อมที่ดี

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก. เกิดจากการใช้สารเคมีเฉพาะที่จำเป็น อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ ปรับปรุงบำรุงดินอย่างสม่ำเสมอ และไม่เผาเศษวัสดุทางการเกษตรซึ่งเป็นการไม่ทำลายหน้าดิน และจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

จากจุดเริ่มต้นการทำการเกษตรโดยการปลูกข้าวด้วยวิธีดั้งเดิมปรับเปลี่ยนมาใช้เทคโนโลยีในการผลิต เริ่มเป็นศูนย์เรียนรู้ของชุมชน เกิดการรวมกลุ่ม เป็นศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) และศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) ทำให้กลุ่มได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้ในหลายๆเรื่อง สมาชิก ศพก. จึงได้รับการถ่ายทอดความรู้หลายเรื่องเช่นกัน เทคโนโลยีของศพก. คือการผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ดี, การใช้นวัตกรรมอากาศยานไร้คนขับ, การลดการเผาต่อช่วงข้าวโดยการอัดฟางเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ในทุ่งนา, การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน, การใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น และมีความหลากหลายของการเกษตรมากขึ้น ไม่ใช่การผลิตแบบเกษตรเชิงเดี่ยวแบบในอดีต

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

นายรวม ยิ้มย่อง เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ที่มีองค์ความรู้ถ่ายทอดความรู้หลายเรื่องเช่นกัน เทคโนโลยีของศพก. คือการผลิตเมล็ดข้าวพันธุ์ดี, การใช้นวัตกรรมอากาศยานไร้คนขับ, การลดการเผาต่อช่วงข้าวโดยการอัดฟางเพิ่มมูลค่าวัสดุเหลือใช้ในทุ่งนา, การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน, ซึ่งเป็นจุดเรียนรู้การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับหน่วยงานราชการ

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่ในการให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่ที่จะดำเนินการผ่านการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลง

ใหญ่ระดับอำเภอ ซึ่งมีการจัดประชุมปีละ ๔ ครั้ง ซึ่งจะมีแปลงใหญ่และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอสุวรรณคโลก และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเครือข่ายทุกตำบลเข้าร่วมประชุมทำให้ทราบปัญหาในพื้นที่ และหาทางออกร่วมกันผ่านการประชุม โดยหากปัญหาใดไม่สามารถแก้ไขหาทางออกร่วมกันในที่ประชุมได้ จะเข้าสู่กระบวนการนำเสนอปัญหาต่อที่ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับจังหวัดต่อไป

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอสุวรรณคโลก จังหวัดสุโขทัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต และการบริหารจัดการแปลงด้านการเกษตรเป็นพื้นที่ต้นแบบในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ และเป็นแหล่งเรียนรู้การทำเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีด้านการลดต้นทุนการผลิต โดยมีเกษตรกรเจ้าของศูนย์เป็นต้นแบบการทำเกษตรที่ประสบผลสำเร็จ โดยการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารจะเน้นให้เกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้ได้ที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกรได้มีแนวทางการขยายผลองค์ความรู้จากการเป็นแหล่งศึกษาดูงาน และแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านโครงการของหน่วยงานต่างๆ เช่น โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ โดยสำนักงานเกษตรอำเภอสุวรรณคโลก เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ได้นำองค์ความรู้เรื่องการทำเกษตรแบบลดต้นทุน และองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่สนใจและนำไปปรับใช้ ทำให้ช่วยลดต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรได้

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ คณะกรรมการ ศพก. ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เกษตรกรต้นแบบ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อจัดทำแผนการดำเนินงานของ ศพก. ตลอดจนรวมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอสุวรรณภูมิให้เป็นไปตามเป้าหมายด้านการเป็นต้นแบบ ในการแก้ปัญหาในพื้นที่ การทำการเกษตรโดยนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในพื้นที่ ลดต้นทุนการผลิต

นอกจากนี้ในชุมชนยังถือเป็นชุมชนเข้มแข็งจากการประกวด หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ปี ๒๕๖๑

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในการประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับอำเภอที่จัดขึ้นทุกไตรมาส เพื่อให้แปลงใหญ่และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอสุวรรณภูมิ และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรเครือข่าย ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข นอกจากนี้ยังนำปัญหาด้านการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสุวรรณภูมิสู่การประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ระดับจังหวัด เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขต่อไป

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอสุวรรณภูมิ เป็นแหล่งเรียนรู้การทำการเกษตรโดยการนำเทคโนโลยีการลดต้นทุนมาใช้ ทำให้สามารถเป็นแหล่งศึกษาดูงานของทั้งคนในชุมชน และต่างพื้นที่ ทำให้เป็นแรงบันดาลใจในการเกษตรของเกษตรกรที่ยังทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ซึ่งไม่มีกำไรจากการทำการเกษตร และทำให้เกษตรกรที่มาเรียนรู้สามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ที่ผลผลิตข้าวราคาคงต่ำ

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

นายรวม ยิ้มย่อง ถือเป็นคนเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการทำการเกษตรทำให้สามารถเป็นสถานที่สำหรับศึกษาดูงาน และได้มีหน่วยงานราชการให้การสนับสนุนและรวมดำเนินการ ได้แก่ กรมการข้าว

ให้ความรู้เรื่องการผลิตข้าว กรมพัฒนาที่ดิน ให้ความรู้ด้านการปรับปรุงบำรุงดินสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ สุโขทัย ให้ความรู้ด้านการทำบัญชีครัวเรือน บัญชีต้นทุนการผลิตวิทยากรในชุมชน ให้ความรู้ด้านการเกษตร ซึ่งผลสำเร็จจากการบูรณาการการทำงานร่วมกันหน่วยงานต่างๆ ส่งผลให้ ศพก. มีการขับเคลื่อนการดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง มีความเข้มแข็งและเห็นผลเป็นรูปธรรม สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรในพื้นที่ได้ และสามารถสร้างเครือข่ายเกษตรกรในชุมชนทำให้เป็นที่รู้จัก

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายรวม ยิ้มย่อง เป็นเกษตรกรที่มีความใฝ่รู้ และมีจิตสาธารณะ ช่วยเหลือเกษตรกรในชุมชน เป็นที่ปรึกษาในด้านการทำเกษตร จึงได้จัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ของอำเภอ เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความพร้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นต้นแบบการแก้ปัญหาในพื้นที่ และเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอสวรรคโลก และอำเภอข้างเคียงอย่างสม่ำเสมอ

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทำวันนี้ให้เต็มที่ เดี่ยวพรุ่งนี้ก็จะดีเอง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นางสาววิมล ไพรวัลย์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ (ผู้รับผิดชอบงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร)

๒. นางสาวบุรณา เหล็กหล่อ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ (ผู้รับผิดชอบตำบลป่ากุมเกาะ)

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียนตั้งทีมถอดบทเรียนและประชุมวางแผนการดำเนินงาน จากนั้นกำหนดขอบเขตและวางแผนการถอดบทเรียน โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์การดำเนินงานของ ศพก.

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ไม่สามารถถอดบทเรียนตามแผนได้เนื่องจากภารกิจงานของทีมถอดบทเรียนและประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ค่อนข้างมากจึงทำให้การดำเนินการช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก อำเภอสวรรคโลก จังหวัด สุโขทัย

